

RETTEVEJLEDNING

EU-ret, BA(jur.) – Sommereksamen, maj 2020

Opgave 1

Opgave 1.1:

Eva har opholdt sig mindst fire måneder i medlemsstat B, på det tidspunkt hun får oplyst, at hendes opholdsgrundlag ikke længere er til stede. Det følger af opholdsdirektivets art. 8, stk. 1, at medlemsstat B er berettiget til at kræve registrering. Hun udvises uden nogen præcis begrundelse (eller den oplyses dog ikke i opgaven), hvilket kan være et problem, da der er pligt til at begrunde afgørelser, der er truffet efter EU-retten. Dette er dog ikke noget, der er dækket af pensum, og derfor behøver de studerende ikke at se dette.

Eva opfylder betingelserne for at være arbejdstager, men da hun selv siger sin stilling op, bevarer hun ikke denne stilling, jf. også opholdsdirektivets art. 7, stk. 3, modsætningsvist. Hendes opholdsgrundlag skal herefter vurderes efter art. 7, stk. 1, litra b, idet opgaven ikke tyder på, at hun er arbejdssøgende. Det skal vurderes, om hun råder over tilstrækkelige midler og er omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtslandet. Opgavens oplysninger giver grundlag for at vurdere, at førstnævnte krav er opfyldt. Selvom vi ikke ved, hvilken tærskel medlemsstat B har fastsat for "tilstrækkelige midler", ved vi, at den vil være forholdsvis lav (direktivets art. 8, stk. 4), og det virker som om, at Eva har rigeligt med midler. Det forhold, at det er hendes far, der betaler, er underordnet, jf. pensum s. 477 og de dér nævnte domme. Opgaven oplyser ikke noget om, hvorvidt Eva har den nødvendige sygeforsikring, og derfor opfylder hun muligvis ikke opholdsbetingelserne. Det er dog nærliggende, at det kan være i strid med proportionalitetsprincippet, hvis man ikke giver unionsborgeren en mulighed for at tegne en sådan forsikring, således at hun kan råde bod herpå. Pensum drøfter ikke den problemstilling, men nævner dog, at Domstolen har stillet krav om en proportional håndhævelse af kravet om en sygeforsikring i sag C-413/99, *Baumbast*, jf. pensum s. 477.

Opgave 1.2:

Julie er ikke unionsborger og har derfor alene rettigheder, hvis hun kan aflede disse af Eva.

Da Eva flytter tilbage til den medlemsstat, hvor hun selv er statsborger, kan hun ikke længere påberåbe sig opholdsdirektivet. Hun kan derimod påberåbe sig art. 21 eller art. 45 (der kan argumenteres for begge), som også sikrer visse rettigheder i forbindelse med, at man vender tilbage til sit oprindelsesland efter at have udøvet fri bevægelighed, jf. pensum s. 485 f.

Art. 21/45 kan også i visse tilfælde sikre retten til at få sin ægtefælle med tilbage til oprindelseslandet. Domstolen har i sag C-673/16, *Coman*, fastslået, at det gælder alle ægtefæller – også dem af samme køn, jf. også pensum s. 463 f. Der er ikke noget, der tyder på, at dette er et proformaægteskab.

Men selvom ægteskabet skal anerkendes, synes ægteparret ikke at opfylde de krav, som Domstolen har accepteret som betingelse for, at man har ret til familiesammenføring ved tilbagevenden til oprindelseslandet i sag C-456/12, *O & B*, jf. pensum s. 486 f. Det er således et krav, at man har haft ophold i en anden medlemsstat, hvorved man har opbygget og konsolideret et familieliv. Det kræver som udgangspunkt tre måneders ophold sammen i en medlemsstat. Dette krav er ikke opfyldt her. De to har boet en måned sammen på Cuba, men har kun opholdt sig kortvarigt sammen i medlemsstat B. Selvom det måske ikke kan kræves, at man bor sammen alle tre måneder, jf. pensum s. 487, er det dog klart, at det forhold, at de to har været sammen så kort tid, gør det mindre oplagt, at de har opbygget og konsolideret et familieliv. Julia her derfor ikke ret til ophold i medlemsstat A efter EU-retten.

Nogle studerende vil måske overveje, om en udvisning af Julia vil "tvinge" Eva til at forlade EU, jf. C-34/09, *Zambrano*, og pensum s. 495 f. Det er dog ikke oplagt, at der består et sådant afhængighedsforhold mellem de nygifte, at dette er tilfældet.

Opgave 1.3:

Allerede siden afgørelsen i sag 293/83, *Gravier*, jf. pensum s. 733 ff., har det været klart, at det vil være i strid med art. 18 TEUF at diskriminere udenlandske statsborgere i forhold til adgang til faglige uddannelser. Det er nærliggende, at der her er tale om en faglig uddannelse. Opgaveteksten oplyser ikke noget om, hvem der udbyder uddannelsen, hvorfor den studerende kan vælge at antage, at udbyderen er en offentlig institution, der skal iagttage reglerne om fri bevægelighed.

Igen kan Eva ikke påberåbe sig opholdsdirektivet mod sin "egen" medlemsstat, og det skal derfor overvejes, om hun kan påberåbe sig beskyttelse efter art. 18. Det forudsætter dog, at der er en relevant grænseoverskridende aktivitet, og det bliver her afgørende, at hun har været i medlemsstat B – først som arbejdstager og dernæst som ikke-erhvervsaktiv unionsborger beskyttet af art. 21 TEUF (eller art. 45 TEUF – afhængig af argumentationen). Eftersom hun ikke er arbejdstager, da hun vender tilbage til medlemsstat A, er det mest nærliggende at vurdere hendes rettigheder efter art. 21 sammenholdt med art. 18 (eller art. 45). Selvom det ovenfor er fastslået, at opholdet i medlemsstat B ikke giver grundlag for at få familiesammenføring med Julia, er der ingen tvivl om, at Eva har haft et reelt ophold i medlemsstat B (hun har arbejdet der to måneder), og således selv er beskyttet efter art. 21/art. 18 eller art. 45, efter at hun er vendt tilbage. Kravet om tre måneder formuleret i *O & B*-sagen er således opfyldt, og det kan overvejes, om mindre end tre måneder måske kunne være tilstrækkeligt til at opnå lige adgang til faglige uddannelser, da *O & B*-sagen mest oplagt formulerer de krav, der skal opfyldes, for at man kan få sin ægtefælle med retur, jf. fokus på opbygning og konsolidering af familielivet.

Der er ingen tvivl om, at prioriteringsreglerne udgør en forskelsbehandling af udenlandske statsborgere, og dem der som Eva har udøvet fri bevægelighed. For at vurdere om det er diskrimination, skal det vurderes, om der er saglige grunde til denne prioritering, og om sådanne saglige hensyn varetages på en proportional måde. Der er ikke oplyst noget om grundene, og det er også vanskeligt at se, hvorfor det er nødvendigt at have en sådan tilknytning til medlemsstat A for at læse til indretningsarkitekt. De studerende har fået gennemgået dommen i sag C-73/08, *Bressol*, i undervisningen, (men selvom den er citeret i pensum, er den ikke omtalt nærmere her), hvor der også blev stillet tilknytningskrav, men hvor dette muligvis kunne begrundes i sundhedshensyn, idet der var tale om sundhedsuddannelser. Tilsvarende hensyn er ikke på spil i opgaven.

Opgave 2

Den første problemstilling er, om eksportforbuddet er i overensstemmelse med EU-retten. Det skal i første omgang vurderes, om det er i strid med art. 35 TEUF, som er et forbud mod at diskriminere eksport i forhold til indenlandsk salg, jf. pensum s. 388 ff. Det er oplagt, at et eksportforbud udgør en forskelsbehandling af eksporten i forhold til det indenlandske salg. Der er ikke nogen saglig grund til at lave særregler for eksporten, og det skal herefter vurderes, om forbuddet kan begrundes i art. 36. Selvom der har været demonstrationer, kræver det meget, for at hensynet til den offentlige orden kan begrunde et indgreb, jf. pensum s. 419. Det forhold, at der er varemangel i form af en af mange typer fødevarer, synes ikke at være et hensyn beskyttet af art. 36. Endelig overvejer nogle om der er tale om en krise, som påvirker *Lotus*-fårenes overlevelse. Dette er der ikke belæg for i opgaveteksten, og påberåbelse af sundhedshensyn vil kræve, at der foreligger forskning, der underbygger indgrebet. Uanset hvilke art. 36-hensyn der overvejes, synes indgrebet under ingen omstændigheder at være proportionalt, idet der ikke er nogen grund til, at man skulle løse eventuelle problemer ved alene at gribe ind over for eksporten.

Et eksportforbud synes ikke at være omfattet af informationsproceduredirektivet, og der er således ikke nogen pligt til at notificere dette.

Den lempede afgift skal bedømmes efter art. 110 TEUF, idet der er tale om en generel afgiftsordning, som også pålægger indenlandsk produktion af andre får end *Lotus*-får afgifter. Effekten af afgiftslempelsen er, at man fritager den indenlandske produktion, og afgiften rammer som konsekvens heraf særligt indførte varer. Det fremgår således af opgaven, at *Lotus*-får alene trives i medlemsstat X, og derfor må indførte får nødvendigvis være af en anden type. Man kan overveje, om forholdet falder ind under art. 110, stk. 1 (lignende varer) eller stk. 2 (konkurrerende varer), men mest oplagt må får af alle racer betragtes som lignende varer. Da der er forskellige afgifter for lignende varer, er stk. 1 overtrådt. Ved vurderingen, af om der er tale om lignende varer, kan man dog tage hensyn til forbrugerpræferencer, og der synes at være stærke præferencer i medlemsstat X. Derfor vil nogle studerende måske argumentere for, at forholdet skal bedømmes efter stk. 2, og selvom denne argumentation ikke er så nærliggende, kan den ikke helt afvises. Hvis den studerende argumenterer for anvendelsen af stk. 2, skal det vurderes, om afgiften er stor nok til at påvirke forbrugernes adfærd. Det synes at være tilfældet.

Et sådan afgiftsordning, hvorved man lemper afgiften på varer med visse karakteristika, er en teknisk specifikation efter informationsproceduredirektivet, jf. art. 1, stk. 1, litra c, sammenholdt med art. 1, stk. 1, litra f, pkt. iii, samt pensum s. 701. Det betyder, at reglerne skulle have været notificeret til Kommissionen, men opgavens oplysninger tyder på, at det ikke er sket, fordi Kommissionen ikke tidligere har hørt om tiltaget. Som konsekvens er direktivet overtrådt, og reglerne kan ikke håndhæves.

Man kunne overveje, om det forhold, at man lemper afgiften på indenlandsk produktion, kan være ulovlig statsstøtte, men dette er ikke en del af fagets pensum, og skal derfor ikke behandles.

Det sidste tiltag er produktionsregler. Disse skal i første omgang vurderes efter art. 34 TEUF. Det er oplagt, at reglerne påvirker indførslen, jf. Dassonville-doktrinen, og efter afsigelsen af *Keck* er det nødvendigt at sondre mellem forskellige typer regler. I dette tilfælde vil produktionskravene være produktkrav, idet man skal ændre produktet (ved at ændre produktionen), for at fårene kan sælges, jf. også pensum s. 346. Da der er tale om ikke-diskriminerende produktkrav (det er ikke diskrimination at pålægge indførte varer krav, der allerede påhviler den indenlandske produktion), vil reglerne være i strid med art. 34, medmindre de kan begrundes i Cassis-hensyn eller art. 36. Dyrevelfærd er i et vist omfang omfattet af dyrs liv og sundhed i art. 36 (hvis der foreligger forskning, der dokumenterer, at det gavner dyrs liv), men er i videre omfang et Cassis-

hensyn. Derfor bliver det afgørende, om tiltaget er proportionalt. Her er der mulighed for at argumentere for og imod.

Da der er tale om landbrugsprodukter, vil produktionsforskrifter være omfattet af definitionen af tekniske specifikationer i informationsproceduredirektivet, jf. informationsproceduredirektivets art. 1, stk. 1, litra c, 2. pkt., samt pensum s. 697. Da de ikke har været notificeret, jf. ovenfor, er direktivet overtrådt, og reglerne kan ikke håndhæves.

Det forhold, at man i medlemsstat X har strengere regler for den indenlandske produktion (ved at kræve 7 måneder og ikke kun 6), udgør ikke en overtrædelse af EU-retten, idet denne ikke forbyder omvendt diskrimination.